

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

16^e Jaargang.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1908

Een herinnering aan den 80-jarigen oorlog.

Te Haarlem werden den 14^{en} Juni 1906 eenige zilveren munten gevonden, die men kan aannemen, eeuwen lang te zijn verborgen geweest.

Het waren de volgende, zonder uitzondering zeer goed geconserveerde stukken, thans alle in mijne verzameling.

- 1 □ Velddaalder van 1572 met groot wapen van Haarlem en het zilversmidsteeken „halve maan en ster”,
v. LOON 161—4.
- 1 Halve Filipsdaalder van Holland 1573,
v. D. CHIJS XXXI—25.
- 1 Tiende Filipsdaalder van Utrecht 1571, variant van v. D. CHIJS XXIV—9.
- 1 Kruisrijksdaalder van Utrecht 1568,
v. D. CHIJS XXIV—17.
- 1 Halve Filipsdaalder van Overijssel 1566, variant van v. D. CHIJS XIX—8.
- 1 Kruisrijksdaalder van Overijssel 1567,
v. D. CHIJS XIX—15.
- 1 Halve Filipsdaalder van Gelderland 1562,
v. D. CHIJS XXVI—15.
- 1 Halve Filipsdaalder van Gelderland 1563,
v. D. CHIJS XXVI—16.

- 1 Kruisrijksdaalder van Gelderland 1568,
v. D. CHIJS, XXVII—32.
- 1 Rijksdaalder van de Drie Steden 1567,
v. D. CHIJS VII—39.
- 1 Filipsdaalder van Brabant 1557,
v. D. CHIJS XXVII—12.
- 1 Kruisrijksdaalder van Brabant 1568, variant
van v. D. CHIJS XXIX—28.
- 1 Rijksdaalder van Luik 1568, MADAI 819.
- 1 " " " " 1570, " 819.
- Alle overgeklopt met het Hollandsche wapen-
schildje.

Waar men ze ontdekte, bleef voor mij verborgen. Wel werd eene plaats opgegeven, waar ze opgegraven zouden zijn, doch deze mededeeling bleek mij bij onderzoek onjuist.

Uit het weinig geoxydeerd zijn der stukken zou men eerder mogen opmaken, dat zij niet in den grond, doch op een drooge plaats, dus vermoedelijk in een huis zijn gevonden.

Er werden juist in het oude stadsgedeelte eenige perceelen gesloopt, waarvan wel één den munten eenige eeuwen tot eene veilige bewaarplaats kan gediend hebben.

Wanneer ze verborgen werden, is natuurlijk niet met eenige zekerheid te bepalen. Tijdens het beleg echter stellig niet. De ordonnantie tot het doen inkloppen van het geld werd uitgevaardigd te Delft, den 7^{en} Februari 1573 1) en het is niet zeer waar-

---

1) Zie: Mlle M. G. A. DE MAN. *La Numismatique du Siège de Middelbourg. Revue Belge* 1903.

schijnlijk, dat hieraan in de belegerde stad gevolg werd gegeven.

Het ontbreken van een ongeklopt stuk pleit voor later verbergen, zoo ook de aanwezigheid van den halven Philipsdaalder van 1573.

In de onrustige dagen, die verliepen tusschen de overgave, 13 Juli '73, en het bevrijden van de Spaansche bezetting, 1 Maart 1577, kan er voor den eigenaar aanleiding genoeg geweest zijn, zijn klein kapitaaltje in eene toekomstige muntvondst om te zetten.

Bij het vergelijken van deze aanwinst mijner verzameling met de daarin voorkomende geklopte stukken, trof het mij, dat alle klopjes, waarvan ik 2 typen, respectievelijk met 7 en 3 onderlinge afwijkingen vond, rechts (herald.) een klein hoekje uit den rand misten.

Niemand zal na vergelijking der afbeeldingen veronderstellen, dat dit hoekje een toevallig gebrek in de klopponcoenen kan geweest zijn, daar het dan niet bij alle stempeltjes op ongeveer dezelfde plaats zou ontstaan zijn.

Eén klop is middendoor gebarsten, doch hier zal het hoekje eerder de aanleiding tot scheuren van den poncoen geweest zijn, dan dat het ontbreken van het hoekje een gevolg van de barst kan wezen.

De hoekjes zijn alle scherp omlijnd en dus blijkbaar in de stempeltjes ingevijld.

Ik geloof dan ook hierin te moeten zien een geheim teeken, waardoor met valsche poncoenen geklopte stukken bij de inwisseling zouden te herkennen zijn.

Daar mij later bleek, dat dit aan andere numismaten nog niet bekend was en het ter onderscheiding van echt en later gemaakt valsch noodgeld dienst zal kunnen bewijzen, heb ik gemeend het hier te moeten mededeelen.

De vervaardigers van dergelijke valsche stukken, zullen dit kleinigheidje wel over het hoofd gezien hebben, zooals mij nog onlangs bleek, bij een in den handel voorgekomen ingeklopten rozenobel.

Haarlem, 1907.

E. VOET JR.
